

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
14/00024-24

Vår dato
28.10.2014

Høringsvar- Utdanning og forskning i spesialpedagogikk - veien videre

Fellesorganisasjonen FO efagforening og profesjonsforbund som organiserer nærmere 27 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Mange av våre medlemmer arbeider med barn og unge i barnehage, grunnskole og videregående skoler. Eksempler er forebyggende arbeid i skolemiljøet, oppfølging av enkeltelever og barn i barnehage på bakgrunn av sakkyndig vurdering/enkeltvedtak, veiledning i tverrfaglige, ambulante team og med koordinering av hjelpetiltak rundt elever og barn i barnehagen, samt i arbeid med frafallsproblematikk i videregående.

FO vil innledningsvis berømme ekspertgruppa for en grundig rapport, samtidig som vi ønsker å knytte noen kommentarer til enkelte forslag.

Barnevernspedagogene, sosionomer og vernepleierne har mange sammenfallende målgrupper med spesialpedagogene. FO mener derfor at vi på like linje med barnehagelærer- og lærerutdanningen burde vært trukket med i ekspertgruppas arbeid.

Forebygging, tidlig innsats og breddekompetanse

FO mener ekspertgruppas anbefalinger og vurderinger har vesentlige mangler når det gjelder beskrivelsen av forebyggende arbeid, tidlig innsats og breddekompetanse. Vi synes rapporten har et for individualistisk perspektiv ved at det fokuseres for mye på individuelle problemer hos barnet, og for lite på faktorer i omgivelsene som forårsaker problemer.

Rapporten slår innledningsvis fast at 1 av 4 elever i ordinær skole har vansker med å delta aktivt i ordinær opplæring. Det er et svært høyt tall og forklaringene rapporten i hovedsak gir, er knyttet til ulike kognitive vansker. Vi mener det må søkes bredere på mulige forklaringer, og at andre forklaringsvariabler kan dreie seg om forhold i hjemmet, eksempelvis skilsmisseproblematikk, foreldrenes psykiske helse, fattigdom, omsorgssvikt, vold og/eller overgrep. FO mener at disse problemene og utfordringene trenger andre løsninger enn det ekspertgruppa beskriver.

Ekspertgruppa lister opp ulike tema innenfor forebygging, og nevner blant annet utviklings- og læringspsykologi og grunnleggende skrive- og leseopplæring. Sosiale faktorer som kan være årsak til barnets læringsproblemer blir ikke tematisert. FO mener derfor at breddekompetansen som beskrives, og som i all hovedsak omhandler kognitive problemer,

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

ikke er omfattende nok. Utover temaet «kulturkompetanse» omhandles ikke forhold som ligger i det psykososiale læringsmiljøet rundt barnet. Hvis ekspertgruppa mener at «kulturkompetanse» ivaretar dette, burde dette vært utdypet.

Vold og overgrep mot barn

FO synes det er en stor svakhet at rapporten ikke tar for seg den alvorlige problematikken knyttet til kompetansebehov når det gjelder omsorgssvikt, vold og overgrep. Det samme gjelder kompetansebehovene knyttet til meldeplikt til barnevernet. Skoler og barnehager møter alle barn hver dag, og det er derfor svært viktig at de har god kunnskap og gode systemer for å ivareta sitt ansvar. FO mener at spesialpedagoger i særlig grad må ha kunnskap om tegn på omsorgssvikt som mishandling, overgrep, rus og psykiske lidelser hos foreldre. De må også ha kompetanse og trening i å snakke med barn om disse vanskelige områdene. Dette mener vi bør inn i en slik utdanning.

Videre mener vi rapporten burde vise til føringene som ligger i strategien «Barndommen kommer ikke i reprise. Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014–2017)». Barnehagens og skolens tydelige ansvar når det gjelder forebygging av avdekking av vold og seksuelle overgrep blir trukket frem.

Samarbeid med helse- og sosialfaglig utdanninger

FO synes rapporten i for liten grad orienterer seg mot aktuelle politiske og faglige føringer innenfor tilgrensende fagområder. Det påpekes at spesialpedagogikken skal gi en komplementær og ikke overlappende kompetanse til helse- og sosialfaglige utdanninger. Men for at spesialpedagogisk kunnskap skal være relevant er det en forutsetning at man evner å orientere seg utover sitt eget fagfelt når det gjelder viktige samfunnsmessige utfordringer for å gi barn trygge oppvekstforhold, god helse og livskvalitet.

FO mener derfor det er viktig med en del felles basiskunnskap. Vi stiller spørsmål ved at Meld.St13, Utdanning for velferd (2011-2012) – og arbeidet som er iverksatt som oppfølging av Stortingsmeldingen ikke nevnes i rapporten. Dette gjelder for eksempel spesialpedagogikkens plass i Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS). Det er jo heller ikke målsetningen at de profesjonene som vil omfattes av TPS skal få overlappende kompetanse. I Stortingsmelding 13 beskrives TPS som følger:

TPS er en læringsform der studenter fra ulike profesjonsutdanninger lærer sammen og får innsikt i andres kompetanse og dermed også bedre forståelse av sin egen. Rolleforståelse og evne til samhandling er sentrale mål. (Meld.St.13 (2011-2012) 9.1.2 Tverrprofesjonell samarbeidslæring)

Vi savner en grundigere faglig vurdering av om spesialpedagogikken ville hatt nytte av å være en del av faglige fellesskapet knyttet til andre profesjoner som jobber med samme målgrupper.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Fagkonsulent

